

Αθήνα, 3 Ιουνίου 2026

ΕΡΩΤΗΣΗ

Προς τους κ.κ. Υπουργούς

Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών

Δικαιοσύνης

Θέμα: «Σκάνδαλο Συνεταιριστικής Τράπεζας Χανίων: Σε απόγνωση χιλιάδες πολίτες που είδαν τις οικονομίες μιας ζωής να χάνονται – Επιτακτική η ανάγκη για ανάδειξη ευθυνών και θεσμική αποκατάσταση των ζημιωθέντων»

Η υπόθεση των μικροκαταθετών της Συνεταιριστικής Τράπεζας Χανίων, συνιστά μία από τις σοβαρότερες υποθέσεις, οικονομικής βλάβης μικροαποταμιευτών, στην Ελλάδα, την τελευταία δεκαπενταετία, με κοινωνικές, θεσμικές και πολιτικές διαστάσεις, οι συνέπειες της οποίας εξακολουθούν μέχρι σήμερα να παραμένουν ανεπίλυτες. Σύμφωνα με πληθώρα δικαστικών αποφάσεων, δημοσιογραφικών αποκαλύψεων, καταγγελιών πολιτών, αλλά και κρίσιμων εγγράφων της ίδιας της Τράπεζας της Ελλάδος, εκατοντάδες έως και χιλιάδες μικροκαταθέτες – κυρίως ηλικιωμένοι, αγρότες, μικρομεσαίοι επαγγελματίες και κάτοικοι αγροτικών και ημιαστικών περιοχών της Κρήτης – οδηγήθηκαν με παραπλανητικό τρόπο, στην τοποθέτηση των αποταμιεύσεών τους, σε σύνθετα επενδυτικά προϊόντα, τα οποία συνδέονταν με την αγορά συνεταιριστικών μερίδων της Συνεταιριστικής Τράπεζας Χανίων (εφεξής τράπεζας) και ενείχαν ουσιώδη επενδυτικό κίνδυνο. Ουσιαστικά πρόκειται για ένα μείζον οικονομικό σκάνδαλο που έπληξε περίπου 1.500 οικογένειες στην Κρήτη, προκαλώντας συνολική ζημία ύψους 70.000.000 ευρώ.

Το ζήτημα ανάγεται αρκετά χρόνια πίσω, περί τις αρχές της δεκαετίας του 2000, διάστημα κατά το οποίο η Συνεταιριστική Τράπεζα Χανίων (εφεξής τράπεζα) εφάρμοσε μια έντονα επιθετική και παραπλανητική πολιτική μάρκετινγκ προκειμένου να ωθήσει συντηρητικούς καταθέτες από τις ασφαλείς προθεσμιακές καταθέσεις σε ένα μεικτό, επενδυτικό-καταθετικό προϊόν, συνδεδεμένο με προαιρετικές συνεταιριστικές μερίδες, γνωστό αρχικά ως «Χρυσή Επένδυση» (ή προηγουμένως «Χρυσή Κατάθεση» / «Πρόγραμμα 101, 601») και αργότερα όπως μετονομάστηκε, ως «Αποδίδω». Το προϊόν αυτό παρουσιαζόταν, μέσω εντύπων και μέσω της επίσημης ιστοσελίδας της τράπεζας, ως μια επενδυτική ευκαιρία εξαιρετικών αποδόσεων, χωρίς κανέναν απολύτως κίνδυνο απώλειας κεφαλαίου, με εγγυημένες μάλιστα αποδόσεις τουλάχιστον 50% πάνω από το επιτόκιο του απλού ταμιευτηρίου. Το κυριότερο δέλεαρ, ωστόσο, ήταν η ρητή συμβατική δέσμευση για δυνατότητα άμεσης ρευστοποίησης των μερίδων σε πρώτη ζήτηση, την ίδια στιγμή που υπήρχε αποστασιοποίηση από το επίσημο καταστατικό της τράπεζας και απόκρυψη της πραγματικής φύσης των μερίδων, με τοποθέτηση

μάλιστα του πρόγραμματος ηλεκτρονικά, κάτω από την παραπλανητική ένδειξη των απλών καταθετικών προϊόντων.

Η ανωτέρω στρατηγική φαίνεται ότι αποσκοπούσε στην άντληση κεφαλαίων από ανυποψίαστους πολίτες με σκοπό την κάλυψη των δικών της εποπτικών αναγκών, κατά τρόπο όμως που παραβίαζε συστηματικά το εθνικό και ευρωπαϊκό κανονιστικό πλαίσιο. Συγκεκριμένα, ήδη από την έκδοση της Π.Δ.Τ.Ε. 2630/2010 και τη μετέπειτα θέση σε ισχύ του Ν. 4099/2012 (άρθρο 169 παρ. 3), θεσπίστηκε αυστηρός περιορισμός που απαγόρευε την εξόφληση συνεταιριστικών μερίδων χωρίς την προηγούμενη έγκριση της Τράπεζας της Ελλάδος, εφόσον αυτή η ενέργεια προκαλούσε μείωση των ιδίων κεφαλαίων μεγαλύτερη του 2% εντός της οικονομικής χρήσης. Η τράπεζα ωστόσο, φαίνεται να αγνόησε την απαγόρευση αυτή, διατηρώντας χιλιάδες συμβάσεις με ρήτρα άμεσης ρευστοποίησης.

Η κατάσταση έγινε ακόμη πιο πειστική με την ψήφιση του Ευρωπαϊκού Κανονισμού (ΕΕ) 575/2013, ο οποίος έθεσε αυστηρότερες προϋποθέσεις για την αναγνώριση των συνεταιριστικών μερίδων στα εποπτικά ίδια κεφάλαια (Tier 1) από την 1η Ιανουαρίου 2014, αποκλείοντας ρητά τίτλους για τους οποίους το ίδρυμα είχε αναλάβει συμβατική υποχρέωση εξόφλησης. Σε απάντηση αυτού, η Τράπεζα της Ελλάδος απέστειλε τον Αύγουστο του 2013 προειδοποιητική επιστολή προς τις συνεταιριστικές τράπεζες, ξεκαθαρίζοντας ότι αν οι μερίδες δεν πληρούσαν τις προϋποθέσεις του Κανονισμού, θα σταματούσαν να προσμετρώνται στα κεφάλαιά τους από το 2014, γεγονός που προφανώς έθετε τη Συνεταιριστική Τράπεζα Χανίων σε άμεσο κίνδυνο κατάρρευσης λόγω έλλειψης κεφαλαιακής επάρκειας.

Σύμφωνα με καταγγελίες του Σωματίου Καταθετών Προγραμμάτων Χρυσής Επένδυσης-Αποδίδω (ΣΩ.ΚΑ.ΧΕ.ΑΠ.), αντί για την απαιτούμενη νόμιμη αύξηση κεφαλαίου, η διοίκηση της τράπεζας, επέλεξε εν συνεχεία, να συγκαλύψει την κατάσταση και να μετακυλήσει τον κίνδυνο στους πελάτες της, μέσω μιας νέας μεθόδευσης. Στα τέλη του 2013, κάλεσε εσπευσμένα τους καταθέτες στα υποκαταστήματά της για δήθεν «τυπικές διευθετήσεις», διαβεβαιώνοντάς τους ότι δεν επέρχεται καμία αλλαγή στους όρους παρά μόνο η μετονομασία του λογαριασμού σε πρόγραμμα «Αποδίδω», ενώ σε όσους δεν προσέρχονταν απέστειλε παραπλανητικές επιστολές. Με την επινόηση αυτής της νέας σύμβασης, η τράπεζα παρουσίασε στις εποπτικές αρχές ένα προϊόν που φαινομενικά συμμορφωνόταν με το ευρωπαϊκό δίκαιο (δηλαδή χωρίς δικαίωμα ελεύθερης ρευστοποίησης), γνωρίζοντας ωστόσο ότι έτσι αθετούσε πλήρως τις δεσμεύσεις της προς τους καταθέτες, για εγγυημένο κεφάλαιο και άμεση ανάληψη χρημάτων, αποκρύπτοντας δολίως τη νομοθετική απαγόρευση του 2%, από το καταστατικό της.

Μέχρι και το 2015, διέθετε στα καταστήματά της αποκλειστικά το παρωχημένο καταστατικό του 2007, το οποίο προέβλεπε ελεύθερη ρευστοποίηση, ενώ το νέο τροποποιημένο καταστατικό (που περιλάμβανε κεκαλυμμένα τους περιορισμούς) καταχωρήθηκε στο Ειρηνοδικείο Χανίων με καθυστέρηση ενός έτους, στις 22 Ιουνίου 2015. Η «επενδυτική πυραμίδα» είχε ήδη αρχίσει να καταρρέει από την άνοιξη του 2015, με επιλεκτικές ρευστοποιήσεις από τη διοίκηση, προτού σταματήσει εντελώς στα τέλη Ιουνίου του ίδιου έτους, εγκλωβίζοντας τις οικονομίες εκατοντάδων οικογενειών.

Η εξέλιξη αυτή οδήγησε σε σωρεία δικαστικών προσφυγών, με τις αποφάσεις των Εφετείων Κρήτης (π.χ. 71/2017, 78/2019, 76/2020) να στηλιτεύουν ανοιχτά τη δόλια, αντισυμβατική και αντίθετη προς τη συναλλακτική πίστη, συμπεριφορά του ιδρύματος, τονίζοντας πως σκοπίμως δεν ενημέρωσε τους πελάτες της επαρκώς, σαφώς και κατανοητά ότι δεν επρόκειτο για απλή

τραπεζική κατάθεση και ότι οι συνεταιριστικές μερίδες αποτελούσαν επενδυτικό προϊόν υψηλού κινδύνου, ότι δεν υπήρχε εγγύηση κεφαλαίου, ότι δεν καλύπτονταν από το καθεστώς εγγύησης καταθέσεων, καθώς και ότι η δυνατότητα ρευστοποίησης των μερίδων εξαρτώνταν από εποπτικές και κεφαλαιακές προϋποθέσεις. Και εδώ συμβαίνει το εξής παράδοξο: Ενώ λοιπόν κατά την περίοδο 2017-2023, διαπιστώνεται σύμφωνα με καταγγελία του ΣΩ.ΚΑ.ΧΕ.ΑΠ., ένα συντριπτικό ποσοστό θετικών, υπέρ των καταθετών, νομολογιακών αποφάσεων, τόσο σε πρώτο, όσο και σε δεύτερο βαθμό δικαιοδοτικής κρίσης, με ποσοστά που αγγίζουν το 83,3% και το 85% αντίστοιχα, κατά την περίοδο 2024-2025 και αφού το ζήτημα άρχισε να παίρνει δημόσια διαστάσεις, παρατηρείται μία έντονη και ανησυχητική ανατροπή της νομολογίας, με τις θετικές αποφάσεις πλέον να υποχωρούν στο 40% και 34% αντίστοιχα και σοβαρά ερωτήματα να ανακύπτουν για τους λόγους αυτής της ξαφνικής μεταστροφής.

Δυστυχώς, παρά τα όσα προεκτέθηκαν, ουδέποτε υπήρξε ολοκληρωμένη θεσμική παρέμβαση, αποκατάστασης των ζημιωθέντων καταθετών, ούτε πλήρης διερεύνηση τυχόν εποπτικών ευθυνών. Έτσι λοιπόν, μετά από μια ήδη πολύχρονη ταλαιπωρία, οι καταγγέλλοντες συνεχίζουν να ζητούν δικαίωση καλώντας τις αρμόδιες εποπτικές Αρχές να παρέμβουν και να βεβαιώσουν μια σειρά από κρίσιμες παραβάσεις κανονιστικής συμμόρφωσης της Συνεταιριστικής Τράπεζας Χανίων. Συγκεκριμένα, ζητούν μεταξύ άλλων, να πιστοποιηθεί ότι η τράπεζα παρείχε επενδυτικές υπηρεσίες και άρα όφειλε να συμμορφώνεται με τον Ν. 3606/2006, ότι οι προαιρετικές μερίδες αποτελούν κινητές αξίες βάσει του αρ.3, παρ.7, του Ν. 1667/1986, και ότι τα προγράμματα «Χρυσή Επένδυση» και «Αποδίδω» ήταν εξ αρχής ασύμβατα με την ΠΔΤΕ 2630/2010, τον Ν. 4099/2012 και τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό 575/2013. Επιπλέον, ζητούν την αναγνώριση της παραπλανητικής φύσης του έντυπου και ηλεκτρονικού υλικού, της σοβαρής παράβασης που συνιστά η σκόπιμη παράλειψη έγκαιρης ενημέρωσης του καταστατικού και η διάθεση μιας καταργημένης έκδοσης (του 2007) στους πελάτες μέχρι το 2015., καθώς και τη διερεύνηση για τυχόν φαινόμενα κατάχρησης αγοράς από μέλη της διοίκησης και τραπεζικά στελέχη, οι οποίοι εκμεταλλεύτηκαν με αθέμιτο τρόπο, εσωτερική πληροφόρηση εις βάρος των ανυποψίαστων συνεταίρων και καταθετών της τράπεζας. Συνεπώς:

Επειδή, πρόκειται για ένα ζήτημα μείζονος κοινωνικής και θεσμικής σημασίας, που αφορά την προστασία των μικροκαταθετών και της εμπιστοσύνης των πολιτών στο τραπεζικό σύστημα,

Επειδή, εγείρονται σοβαρά ζητήματα εφαρμογής του δικαίου κεφαλαιαγοράς και των κανόνων προσυμβατικής ενημέρωσης και κατ' επέκταση προκύπτουν κρίσιμα ερωτήματα για την άσκηση εποπτείας, τόσο από την ΤτΕ όσο και από την Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς,

Επειδή, μέχρι σήμερα δεν έχει υπάρξει ουσιαστική πολιτική ή θεσμική αποκατάσταση των ζημιωθέντων.

Ερωτώνται οι αρμόδιοι κ.κ. Υπουργοί:

1. Προτίθεται η παρούσα Κυβέρνηση να παρέμβει με νομοθετική πρωτοβουλία και να εξετάσει ειδικό μηχανισμό αποκατάστασης των ζημιωθέντων μικροκαταθετών, εξωδικαστική διαδικασία αποζημίωσης, ή άλλο θεσμικό πλαίσιο στήριξης των πληγέντων οικογενειών, προκειμένου να δώσει τέλος στη μακρόχρονη ταλαιπωρία αυτών των ανθρώπων;

2. Δεδομένης και της έκτασης που έχει λάβει το ζήτημα, έχουν ασκηθεί οι εποπτικές αρμοδιότητες των αρμοδίων Αρχών σχετικά με τα παρακάτω καταγγελλόμενα ζητήματα:

α) Τη μη συμμόρφωση του πιστωτικού ιδρύματος στις διατάξεις του Ν 3606/2006, κατά τη διάθεση των μεικτών προγραμμάτων «χρυσή επένδυση» και «αποδίδω» που συνιστούσαν παροχή επενδυτικών υπηρεσιών;

β) Το ότι το επενδυτικό πρόγραμμα της «χρυσής επένδυσης» με ρήτρες εγγυημένης αποδόσεως, εγγυήσεως υπεραξίας μερίδων κατά το κλείσιμο και υποχρέωση της τράπεζας για ρευστοποίηση, δεν ήταν συμβατό με τις διατάξεις του ΠΔΤΕ 2630/2010 τη διάταξη του άρθρου 169 παρ. 3 του νόμου 4099/2012 και τον Κανονισμό ΕΕ αριθ. 575/2013;

γ) Τις παραβάσεις κανονιστικής συμμόρφωσης από τη συγκεκριμένη Τράπεζα, αναφορικά με την μη έγκαιρη διάθεση προς το ενδιαφερόμενο για την απόκτηση συνεταιριστικών μερίδων κοινό, του καταστατικού της, τη μη ορθή ενσωμάτωση σε αυτό των τρεχουσών νομοθετικών αλλαγών και τη μη σωστή πληροφόρηση μελλοντικών επενδυτών;

δ) Τη μη επαρκή, σαφή και προσήκουσα ενημέρωση των καταθετών-πελατών στα κεφάλαια των οποίων στόχευε η Τράπεζα κατά την προώθηση των εν λόγω προϊόντων, αναφορικά με το επενδυτικό ρίσκο που τα τελευταία περιείχαν και το γεγονός ότι δεν επρόκειτο για εγγυημένες καταθέσεις, κατά παράβαση του Ν. 3606/2007, των υποχρεώσεων προσυμβατικής ενημέρωσης, των διατάξεων προστασίας καταναλωτή και των ευρωπαϊκών οδηγιών MiFID;

3. Επιβλήθηκαν ποτέ διοικητικές κυρώσεις ή εποπτικά μέτρα για τις πρακτικές αυτές; Αν ναι, ποια; Αν όχι, για ποιο λόγο, ενώ η ίδια η ΤτΕ ήδη από το 2013 διαπίστωνε κινδύνους παραπλάνησης και σοβαρά ελλείμματα ενημέρωσης των πελατών των Συνεταιριστικών Τραπεζών, δεν προχώρησε σε ουσιαστικά μέτρα προστασίας των καταθετών;

4. Προτίθενται να διερευνήσουν μέσω και της αρμόδιας Εποπτικής Αρχής, εάν υπήρξε «κατάχρηση αγοράς» από μέλη της διοικήσεως, διευθυντές στελέχη και συγγενείς αυτών, μέχρι και δευτέρου βαθμού εξ αίματος ή εξ αγχιστείας, οι οποίοι γνωρίζοντας τη νομοθετική εξέλιξη, προέβησαν σε ρευστοποιήσεις μερίδων το διάστημα από το Νοέμβριο του 2013 μέχρι και τον Ιούνιο του 2015, εκμεταλλευόμενοι αθέμιτα την εσωτερική πληροφόρηση που κατείχαν εξαιτίας της θέσεως τους, εις βάρος των καταθετών και λοιπών συνεταίρων της τράπεζας κατά παράβαση της υποχρέωσης πίστης.

5. Έχει ελεγχθεί εάν:

α) ο τρόπος καθορισμού της πραγματικής αξίας της μερίδας από τα έτη 2010 και εντεύθεν ήταν σύννομος, δεδομένου ότι αυτή διατηρήθηκε επί χρόνια στο ίδιο ποσό (35 ευρώ) παρά την επιδείνωση της τραπεζικής κρίσης και τις σημαντικές απώλειες στα περιουσιακά στοιχεία των πιστωτικών ιδρυμάτων κατά το διάστημα 2010 -2015, και

β) έχουν τηρηθεί οι κανόνες προσδιορισμού της αξίας της μερίδας για τη σημερινή αυθαίρετως προσδιορισθείσα αξία της (15,10 ευρώ).

6. Προτίθεται το Υπουργείο Δικαιοσύνης να εξετάσει, στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του, τα ζητήματα που ανακύπτουν από τη μακροχρόνια εκκρεμότητα της υπόθεσης και την ανάγκη διασφάλισης ίσης και αποτελεσματικής δικαστικής προστασίας των ζημιωθέντων πολιτών;
7. Που αποδίδει το Υπουργείο Δικαιοσύνης, αυτή την άρδην μεταστροφή της δικαιοδοτικής κρίσης κατά τη διετία 2024-2025, σύμφωνα με τις σχετικές καταγγελίες, ενώ ως τότε, η συντριπτική πλειοψηφία της νομολογίας συντασσόταν με τους μικροκαταθέτες και αναγνώριζε την καταχρηστική πρακτική της Τράπεζας; Επειδή στην περίπτωση που ισχύει, αυτή η ανατροπή χαρακτηρίζεται από πολλούς ως μεροληπτική, προτίθεται να προβεί σε σχετική διερεύνηση στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων σας;

Οι Ερωτώντες Βουλευτές

Μαμουλάκης Χάρης

Ακρίτα Έλενα

Βέττα Καλλιόπη

Γαβρήλος Γιώργος

Δούρου Ειρήνη

Ζαμπάρας Μιλτιάδης

Μεϊκόπουλος Αλέξανδρος

Μπάρκας Κωνσταντίνος

Νοτοπούλου Κατερίνα

Παναγιωτόπουλος Ανδρέας

Παπαηλιού Γιώργος

Τσαπανίδου Πόπη

Ψυχογιός Γεώργιος